

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА АРТ-МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІВЕНТ-ТЕХНОЛОГІЙ

На правах рукопису

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

на тему:

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Виконала здобувачка IV курсу,

Групи БІС-51-9

Спеціальність: 029 Інформаційна,

бібліотечна та архівна справа

Сапожнікова Дар'я Олександрівна

Керівник: кандидат історичних наук,

в.о. директора Наукової бібліотеки, доцент

кафедри

Стронська Наталія Тарасівна

Рецензент: кандидат історичних наук,

доцент кафедри історії та

документознавства Факультету лінгвістики

та соціальних комунікацій Національного

авіаційного університету

Клиніна Тетяна Сергіївна

Допущено до захисту:

протокол засідання кафедри

№9 від 10 травня 2023 року

в.о. завідувача кафедри арт-менеджменту

та івент-технологій

_____ Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	7
1.1. Поняття інформаційно-аналітичної діяльності та її функції.....	7
1.2. Основні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності.....	14
1.3. Ознаки та процеси інформаційно-аналітичної діяльності.....	17
Висновки до розділу.....	22
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ СЛУЖБИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ	23
2.1. Діяльність аналітичних служб Офісу Президента України.....	23
2.2. Аналітична діяльність Апарату Верховної Ради України як суб'єкта інформаційних відносин.....	33
Висновки до розділу.....	40
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	41
3.1. Інформатизація державного управління.....	41
3.2 Проблеми та перспективи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади.....	51
Висновки до розділу.....	58
ВИСНОВКИ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ДСВРУ	Дослідницька служба Верховної Ради України
Е-урядування	Електронне урядування
ЗМІ	Засоби масової інформації
ІАД	Інформаційно-аналітична діяльність
ІАЗ	Інформаційно-аналітична забезпечення
ІАР	Інформаційно-аналітична робота
ІАЦ РНБО	Інформаційно-аналітичний центр Ради національної безпеки України
КМУ	Кабінет Міністрів України
НТІ	Науково-технічна інформація
НЮБ	Національна юридична бібліотека
ОДВ	Органи державної влади
ОПУ	Офіс Президента України
СІАЗ	Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Невпинно збільшується роль інформації в сучасному світі. Накопичення та використання знань забезпечують інформаційні та комунікативні технології, які використовуються у всіх сферах діяльності та є рушійною силою технологічного та глобального політико-економічного розвитку.

Важливим напрямом інформаційної роботи є інформаційно-аналітична діяльність (ІАД) – «це особливий напрям інформаційної діяльності, пов'язаний з виявленням, опрацюванням, збереженням та поширенням інформації переважно у сфері управлінської, політичної та економічної діяльності» [15].

Розвиток ІАД – інформаційно-аналітичної діяльності став однією з ознак сучасного світового розвитку та розвитку у державних і комерційних установах нових тенденцій щодо потреби в достовірній та своєчасній інформації.

Однак слід зазначити, що як для сфери управління органів державної влади, так і для політики та економіки, звичайно, важливою є первинна інформація, але найбільш актуальною є потреба в інформації «на випередження» для своєчасного виявлення проблемних ситуацій та найбільш точного прогнозування розвитку подій.

Також актуалізації дослідження ІАД сприяли демократизація соціального життя та державотворчих процесів, розвиток ринкових відносин та пов'язаний з цим зростаючий потік інформації, що сприяє швидкому прийняттю оптимальних управлінських рішень.

Інформаційно-аналітичне забезпечення органів державної влади – це процес створення оптимальних умов задля задоволення інформаційних потреб та реалізації посадових обов'язків органів державної влади на основі формування та використання інформаційних ресурсів.

Інформаційне забезпечення органів державної влади здійснюють аналітичні служби Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України.

Система інформаційно-аналітичного забезпечення (СІАЗ) органів державної влади безпосередньо пов'язана із впровадженням в Україні електронного уряду та електронного урядування (далі Е-уряд; Е-урядування), яке зводиться до організації державного управління на основі засобів обробки передачі та розповсюдження інформації з метою надання послуг державних органів всіх гілок влади усім категоріям громадян [21].

Незважаючи на складну зовнішню-економічну ситуацію, в Україні продовжують розгортатись економічна та адміністративна реформи. Для ефективного функціонування системи державного управління існує потреба в якісному та систематичному інформаційному забезпеченні органів державної влади.

Для забезпечення прозорості та відкритості влади, демократизації виборчого процесу, на сучасному етапі розвитку нашої держави будеться інформаційне суспільство, розвиток якого не можливий без інформатизації органів державної влади. Також інформатизація має сприяти якісному наданню інформаційних послуг населенню країни органами державної влади, використовуючи сучасні засоби комунікацій та інформаційного забезпечення, що також повинно сприяти інтеграції з інформаційним простором різних країн сучасного світу.

Об'єкт дослідження – інформаційно-аналітична діяльність органів державної влади України.

Предмет дослідження – стан, проблеми та перспективи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади в Україні.

Мета дослідження – висвітлити стан і проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади в Україні та надати теоретичні і практичні рекомендації для його удосконалення.

Відповідно до мети дослідження були поставлені наступні **завдання**:

- розкрити поняття інформаційно-аналітичної діяльності в Україні;
- охарактеризувати функції інформаційно-аналітичної діяльності та основні її аспекти;
- проаналізувати структуру інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади;
- дослідити процес інформатизації державного управління;
- виявити проблеми та означити перспективи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади України.

Методи дослідження. У роботі використано емпіричний (спостереження, прогнозування, опис) та теоретичний (аналіз, узагальнення, пояснення) методи дослідження, що дозволили дослідити та проаналізувати інформаційно-аналітичне забезпечення органів державної влади України.

Інформаційною базою слугували вітчизняні видання, навчальні посібники, монографії, матеріали преси та електронних ресурсів щодо інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

Наукова новизна бакалаврської роботи полягає в одержаних результатах дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади України.

Апробацію результатів дослідження було оприлюднено на III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство» 10 листопада 2022 року.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів з підрозділами, висновків та списку використаних джерел. Список використаних джерел налічує 51 найменування. Загальний обсяг роботи – 67 сторінок, з них основного тексту – 58 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

1.1. Поняття інформаційно-аналітичної діяльності та її функції

Роль інформації в сучасному світі невинно зростає. Велике значення має накопичення та використання знань, які впливають на світовий політико-економічний та технологічний розвиток, на розвиток інформаційних та комунікативних технологій усіх сфер діяльності та рухають вперед наше життя [15].

Інформація виступає основним об'єктом інформаційного суспільства, і її роль сьогодні важко переоцінити. Відображаючи реальну дійсність, вона інтегрується у всі напрямки діяльності держави, суспільства, громадянина [23].

Від її якості та достовірності, оперативності одержання залежать численні рішення, що приймаються на різних рівнях – від глави держави до громадянина.

Під інформацією ми розглядаємо відомості про різні факти та події стосовно особи або організації. На ці відомості спираються при прийнятті рішень стосовно проведення адміністративно-організаційних, економічних, політичних, соціальних та інших заходів. Також ці відомості є основою для підготовки рішень стратегічного та тактичного характеру, цікавих та корисних пропозицій і рекомендацій.

Інформаційна робота – «це діяльність по забезпеченню посадовців відомостями необхідними для вирішення покладених на них завдань. У свою чергу засоби інформаційної роботи – це сукупність документальних, технічних і інших пристроїв, призначених для накопичення, обробки, систематизації, зберігання і видачі інформації» [15].

Сам процес інформаційної роботи «представляє собою послідовну сукупність операцій (реєстрація, передача, накопичення, зберігання, обробка,

видача інформації), які дозволяють швидко знайти в повному об'ємі потрібні відомості, що зажадалися конкретними споживачами» [15].

Для ефективної роботи ми маємо отримувати якісну інформацію, яка має бути:

- достовірною;
- відносною;
- своєчасною;
- повною;
- важливою.

Загострення питань обороноздатності країни, економічного розвитку, охорони здоров'я, інклюзивного розвитку, проблем ветеранів, надання адміністративних послуг – потребують розвитку наукових інституцій, які будуть виконувати роль центрів спеціальних глибоких знань та розробляти адекватні відповіді на нові проблеми в контексті геополітичних викликів та національних пріоритетів.

До інформаційно-аналітичної інфраструктури належать бібліотеки, архіви, бібліографічні служби, – як найдавніші винаходи людства, так і більш сучасні та прогресивні служби, які включають органи НТІ, модернізовані фірми, що займаються розробкою електронних (зокрема, мережових) інформаційних ресурсів. На сучасному етапі розвитку нашої держави функціонування структур органів державної влади, міністерств та відомств, системи НТІ, органів ЗМІ, різноманітних сфер бізнесу, політичних партій і рухів неможливо уявити без розвитку інформаційно-аналітичних служб та її підрозділів.

Органи науково-технічної інформації, підприємства, організації, громадяни, що здійснюють науково-інформаційну діяльність і вільно реалізують свою інформаційну продукцію та інформаційні послуги, є товаровиробниками, які беруть участь у створенні ринку на загальних підставах незалежно від форм власності.

В свою чергу аналітична інформація має особливе значення для державного управління.

Під «аналітичною інформацією розуміють відомості, отримані для вироблення та здійснення власної політики по відношенню до країни, про політичні сили в іноземних державах та в середині країни, про різноманітні сфери її життя, загальний потенціал, обороноздатність, зовнішню та внутрішню політику» [15].

Ще у давні часи були відомі елементи аналітичної діяльності. Засновником аналітики вважають Сократа (бл. 469 – 399 до н. е.) – знаменитого давньогрецького філософа, котрий розробив власний метод аналітичних роздумів.

Результатом еволюційних і революційних перетворень, як тривалого історичного процесу, став високий рівень сучасного розвитку інформаційно-аналітичної діяльності різних за розвитком країнах світу. При цьому ми можемо чітко відслідковувати взаємозв'язок між розвитком суспільства з одного боку (особливо матеріального виробництва), а з іншого – зростання все більшої потреби суб'єктів в інформації. «Прогрес в організації інформаційної діяльності пов'язаний з розвитком двох якісно відмінних між собою типів технологічних процесів: обробкою повідомлень у широкому розумінні цього терміна і передачею повідомлень» [4].

Особливого значення для інформаційно-аналітичної діяльності набуває аналіз та прогнозування тенденцій розвитку, а для цього необхідна систематичність розгляду та визначення обсягу питань, які виникають у процесі базової діяльності споживача інформації.

Для передбачення шляхів розвитку різноманітних ситуацій використовують методи узагальнення, абстрагування, моделювання, як такі, що потребують узагальнення відомостей та всебічної їх оцінки.

Серед джерел інформації можна виділити друковані (неперіодичні та наукові видання, довідково-енциклопедичні), недруковані (статистична інформація, консультаційні послуги, реклама, виставки, чутки, приватні

бесіди, компромат, інші джерела інформації) та електронні (телебачення, Інтернет, радіо, телефон тощо).

Інформаційно-аналітична діяльність (ІАД) є важливим напрямом інформаційної роботи. Він виступає особливим напрямом інформаційної діяльності, який в свою чергу пов'язаний з виявленням, своєчасним опрацюванням, збереженням та поширенням наявної інформації у різні сфери політичної, управлінської та економічної діяльності. Однак слід зазначити, що як для сфери управління органів державної влади, так і для політики та економіки, звичайно, важливою є первинна інформація, але найбільш поширенішою та актуальною є потреба в інформації «на випередження» для своєчасного виявлення проблемних ситуацій та найбільш точного прогнозування розвитку подій.

Для інформаційно-аналітичної діяльності особливої ваги набуває систематичний порядок визначення обсягу питань, які можуть виникати у процесі первинної діяльності споживача інформації, також для їх аналізу та більш точного прогнозування тенденцій розвитку.

Інформаційна аналітика та науково-дослідна робота мають багато спільного. Професійну аналітику здійснюють на науковій основі, тому багато вчених взагалі не розділяють ці поняття [7].

Використання програм та новітніх інформаційно-аналітичних технологій має безпосередньо забезпечити ефективне функціонування всієї політичної системи суспільства з усіма складовими.

В сучасній Україні досить складна зовнішню-економічна ситуація але, незважаючи на це, продовжують розгортатись економічна та адміністративна реформи. Для ефективного функціонування системи державного управління необхідно якісне та систематичне інформаційне забезпечення органів державної влади.

Як вже зазначалось, до інформаційно-аналітичної інфраструктури належать служби, які включають органи НТІ, модернізовані фірми, що займаються розробкою електронних (зокрема, мережевих) інформаційних

ресурсів. Тому, на сучасному етапі розвитку нашої держави функціонування структур органів державної влади, міністерств, відомств, політичних партій і рухів неможливо уявити без розвитку інформаційно - аналітичних служб та її підрозділів.

Для більш ефективного забезпечення діяльності органів державної влади (ОДВ) до складу сучасних інформаційно-аналітичних систем потрібно включити такі підсистеми:

- автоматизація діловодства та документообігу;
- збирання та первинна обробка інформації;
- підтримка прийняття рішень ОДВ;
- інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності ОДВ;
- локальна та глобальна мережева взаємодія;
- навчання та підвищення кваліфікації працівників ОДВ;
- інтернет-портал поширення інформації про діяльність ОДВ та поточного інформування.

Слід зазначити, що існування інформаційно-аналітичної системи можливе лише за умови її інтеграції з податковими, фінансовими та банківськими системами. Для цього в системі мають бути в наявності відкриті інтерфейси для можливого, при необхідності, доопрацювання та інтеграції з іншими інформаційними та аналітичними системами ОДВ.

Важливим фактором ефективності інформаційно-аналітичної системи є її здатність забезпечувати можливість колективної роботи над спільним об'єктом обробки (одним чи кількома документами) групі виконавців.

Процес обробки документів для всіх користувачів системи, незалежно від видів зв'язку, ступеня їх віддаленості, територіального розташування робочих станцій, серверів має бути єдиним і прозорим.

Це досить зручно як для органів державної влади, так і для великих компаній, які працюють як всередині країни, так і за її межами. Для того, щоб декілько виконавців мали можливість одночасно ознайомлюватись,

обробляти документи та спільно над ними працювати, не потрібна їх очна присутність в конкретному місті або офісі – система повинна сама подбати про своєчасне виконання роботи кожним із виконавців. Для цього передбачено система контрольних термінів та нагадувань.

Також важливим та необхідним є забезпечення захисту інформації від несанкціонованого доступу.

Система має захистити службову інформацію, всі данні та документи, маршрути їх розсилання та правила їх обробки від будь-якого зовнішнього або внутрішнього втручання, навмисного чи ненавмисного. Для цього система повинна використовувати засоби «електронного підпису» та підтримувати передбачені стандарти захисту.

«Інформаційно-аналітична діяльність в сучасному державному управлінні виконує такі важливі функції:

1. Управлінська – забезпечує інформацією всі етапи управлінської діяльності: підготовку, прийняття управлінських рішень, контроль за їх виконанням.

2. Діагностична – спрямована на отримання об'єктивної картини ситуації, що склалася, її діагностики.

3. Застерегаюча – виявляє проблеми, небезпеки, конфлікти, дозволяє їх уникнути.

4. Пізнавально-ментальна – сприяє зміні розуміння сутності явищ, зміні ментальності управлінців» [4].

Отже, інформаційно-аналітична діяльність «зводиться до двох важливих чинників:

- по-перше, отримується прямий результат, що виникає як підсумок пошуків оптимального управлінського рішення;
- по-друге, є також і непрямий результат – це зміна уяви управлінців про той об'єкт чи явище, які вони аналізували» [4].

Слід зазначити, що враховуючи сучасний стан внутрішньої та зовнішньої політично-економічної ситуації як в Україні так і в світі неможливо переоцінити значення аналітичних служб.

На сьогодні, на жаль, є недооціненою провідна роль та практичне значення аналітичних служб як в забезпеченні органів державної влади так і в управлінській, фінансовій, комерційній діяльності, що знижує своєчасну поінформованість та актуальність інформації, що надається. А це може призвести до невірної оцінки ситуації та прийняття неправильних рішень, які можуть призвести до негативних наслідків.

Аналітична інформація створюється на основі первинної (зібраної) інформації. Інформація перетворюється на товар з новими економічними властивостями, що обслуговує процес економічного розвитку.

На сьогодні аналітична інформація виступає найціннішим продуктом на інформаційному ринку.

Згідно із Законом України «Про інформацію» «джерелами інформації є передбачені або встановлені Законом носії інформації: документи та інші носії інформації, які являють собою матеріальні об'єкти, що зберігають інформацію, а також повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи» [11].

Таким чином, в системі інформаційної діяльності будь-який об'єкт, де накопичуються повідомлення та дані, які використовуються органами державної влади, установами та організаціями, юридичними та фізичними особами та можуть впливати на їхню поведінку, є джерелом інформації.

1.2. Основні аспекти інформаційно-аналітичної діяльності

На сучасному етапі аналітична служба набуває все більшого значення. Відбувається професійне становлення аналітиків, посилення відкритості інформаційно-аналітичної діяльності та результатів її діяльності., також відбуваються структурні зміни аналітики та поділ праці.

Відбувається технологізація отримання та накопичення інформації, аналітичної діяльності, забезпечення її роботи сучасним програмно-комп'ютерним забезпеченням.

За дослідженнями Варенко В. М. засоби масової інформації (ЗМІ) мають істотний ідеологічний, політичний вплив на громадськість. «Масова інформація – стереотипізована інформація, яка оперативна та регулярно поширюється на велику, географічно розпорошену аудиторію.

Засоби масової інформації – соціальні інститути (преса, радіо, телебачення, Інтернет, видавництва тощо), що забезпечують збирання, обробку та масове поширення інформації» [4].

Для інформаційної аналітики ключовим завданням є аналітичне перетворення інформації, що включає її структурне впорядкування, а саме: узагальнення інформації, інформаційний аналіз, згортання, об'єднання великих інформаційних масивів для більш детального вивчення у формі баз даних та їх розповсюдження.

Одним із завдань інформаційної аналітики є якісно-змістовне перетворення інформації, яке тісно перетинається з науковою, що включає виробництво нового знання, та управлінською, включає розробку варіантів сценаріїв та рішень, діяльністю.

Основним принципом аналітики є «випередження явищ», який дозволяє організації, установі чи фізичній особі спрогнозувати очікуваний результат та майбутній стан об'єкта аналізу.

Аналітика виступає як основа логічної, інтелектуальної діяльності, яка спрямована на вирішення основних практичних завдань.

Як наукова дисципліна, аналітика тісно пов'язана з методологічним аспектом діяльності та інтелектуально-технологічним аспектом., що сприяють вирішенню завдань управління та сприяють ефективній обробці інформації з метою поновлення та вдосконалення існуючих і здобутих знань. Також відбувається підготовка інформаційної бази для всебічного розгляду та прийняття оптимальних управлінських рішень.

«Ключовими складовими ефективних комунікацій є дані – це неопрацьовані цифри й факти, які відображають окремий аспект дійсності; а також інформація – це дані, представлені у вигляді або формі, які мають сенсові навантаження. Інформація є цінною, якщо вона достовірна, своєчасна, повна й доречна» [4].

Аналітична діяльність реалізується аналітичними центрами та окремими спеціалізованими відділами аналітики в організаціях для задоволення їх потреб в значних обсягах зібраної, проаналізованої та спеціалізованої аналітичної інформації.

Отже, аналітики – це консультанти, які виконують складні завдання, які спрямовані на вирішення проблем, пов'язаних з розробленням програм антикризової діяльності, які направлені на модернізацію організації. Значну роль в аналітичній діяльності управлінь та організацій відіграють аналітичні здібності та організаційна діяльність керівника та його підлеглих, їх спільної команди та вміння працювати на результат.

Також набуває все більшого поширення феномен «масової аналітики», якій відіграє велику роль у ідеологічному та політичному впливі на громадську думку. Цей феномен реалізується за допомогою ЗМІ – засобів масової інформації, до яких належать телебачення, Інтернет, радіо, традиційна й електронна періодика.

Сучасна інформаційна аналітика – виступає в сучасному світі як складна комплексна діяльність, яка має в своїй основі як природній інтелект, так і спирається на сучасні комп'ютерні технології, що дозволяють оперувати

великими інформаційними масивами із застосуванням методів математичного моделювання процесів.

Науково-дослідницька діяльність має за мету вилучення нових та раніше не помічених фактів та відомостей з документів, які в них виражені опосередковано, тобто не явно.

Саме необхідність виявлення, передбачення, та потреба у прогнозуванні тенденцій, що стосуються розвитку ситуації обумовлює широке та всебічне застосування різних аналітичних методик, які використовуються для опрацювання вихідної інформації. Для того, щоб спрогнозувати можливі шляхи розвитку ситуації потрібно здійснити не тільки узагальнення нової, виявленої інформації, а також дати їй оцінку. Наявність «вивідного знання» в інформаційно-аналітичних дослідженнях робить їх надійною основою для відповідного аналізу та прийняття управлінських рішень.

Під час проведення ІАД виділяють два рівні (або напрями) інформаційно-аналітичної роботи (ІАР): інформаційний – пошук, збирання, зберігання, поширення інформації; аналітичний рівень – узагальнення, класифікація інформації, її аналіз і перетворення, розробка висновків, пропозицій, рекомендацій і прогнозів.

Інформаційний підхід до ІАД відповідно дозволяє трактувати її як комплексну інформаційну діяльність та віднести її до напрямку інформаційної діяльності, в якому одночасно застосовуються засоби та методи інформатики та сучасної науково- інформаційної діяльності.

Аналітичний аспект ІАД висвітлює її як творчу аналітичну діяльність, яка в свою чергу призначена для оцінювання наявної інформації та підготовки підґрунтя для прийняття зважених та перспективних рішень. Для цього використовують методи і засоби «аналітики» а також «інформаційної аналітики». В результаті ми отримуємо аналітичний документ, як закінчену інформаційну продукцію, на яку перетворились розрізнені дані.

Також слід зазначити, що існує низка «об'єктивних чинників, які ускладнюють здійснення інформаційно-аналітичної роботи, до яких належать:

- неточність і неповнота інформації, з якою працюють органи державної влади, породжувані недостатністю як ресурсів для її одержання, так і взаємодії органів між собою;

- обмеження реального часу, протягом якого повинні бути прийняті управлінські рішення незалежно від складності вирішуваних питань і обсягів оброблюваної інформації;

- багатокритеріальність при прийнятті управлінських рішень на всіх рівнях органів державної влади;

- відсутність належної культури виконання та використання інформаційно-аналітичних матеріалів з діяльності органів державної влади» [15].

1.3. Ознаки та процеси інформаційно-аналітичної діяльності

Для того, щоб спрогнозувати майбутню діяльність державних установ, організацій та різних структур, створити цілісну картину теперішнього стану чи спрогнозувати перспективи їх розвитку, необхідно володіти актуальною інформацією. Для цього проводяться інформаційно-аналітичні дослідження, за допомогою яких інформаційні фрагменти формуються та надаються у системному вигляді, з використанням інформаційно-аналітичних технологій.

Розповсюдженим є використання методики інформаційно-аналітичних досліджень. Ця методика знаходиться на перетині різних наукових дисциплін, що є її особливістю. В тісно перетинаються соціологічні науки, політологія, економічної науки, також невід'ємною частиною є математика, логіка, інформатика тощо.

Інформаційно-аналітична діяльність (ІАД) – сукупність інформаційних процесів (збір, пошук, переробка інформації), необхідних для якісного та ефективного процесу управління.

Головною метою аналітичної діяльності слід вважати отримання максимальної користі від зібраної та проаналізованої інформації. Це дає можливість правильно зрозуміти та раціонально оцінити ситуацію, перспективу її розвитку, та побудувати план успішних дій.

«Інформаційно-аналітична робота – це процес, в результаті якого первинна інформація (сирі факти) перетворюються у вторинну, нову, аналітичну інформацію, довершену продукцію, передбачену для передачі замовнику» [4].

Головним чинником, що вирішально впливає на думку суб'єкта та прийняття ним рішення, на підставі проведеного аналізу є інформаційно-аналітична робота, яка полягає у зборі, накопиченні та обробці/аналізі первинної інформації.

Інформаційно-аналітична робота по прийняттю рішень може мати оперативний, тактичний або стратегічний рівень.

При ІАР використовуються такі форми роботи:

- моніторинг – складання інформаційних зведень та оглядів;
- аналіз ефективності прийняття рішень;
- дослідження актуальних проблем (інформаційні розробки, оперативні дослідження, аналітичні дослідження).

Аналітично-синтетична переробка документа має за мету отримання необхідної інформації, яка надається у встановленій формі та повинна відповідати запиту (оцінка, зіставлення, узагальнення).

До науково-інформаційної належить діяльність, метою якої є робота з науковими документами, а саме їх систематизація, аналіз і синтез.

До науково-дослідницької належить діяльність, метою якої є здобуття нових знань про той предмет, що нами вивчається.

Також можна виділити наступні «рівні організації інформаційної діяльності у сфері управління:

- міжнародний;
- загальнодержавний/національний;
- регіональний (у межах певної держави);
- підприємство або некомерційна організація, як правило, юридична особа (у межах певної держави);
- у межах структурних ланок підприємств і некомерційних організацій;
- індивідуальний» [4].

Аналітика – це вид діяльності, якою передбачається органічний синтез трьох складових компонентів:

- функціональний компонент – знання аналітичних методів;
- галузевий компонент – знання предметної області;
- особистісний компонент – певний тип структури особистості.

Аналогічна структура характерна для науково-дослідницької, художньо-творчої, викладацької, управлінської та деяких інших видів діяльності.

Поняття «інформаційна аналітика» є однією зі складових поняття «аналітика», яка уособлює, в свою чергу, ставлення до інформації як до первинного ресурсу, який включає засоби отримання, накопичення, зберігання, своєчасної обробки та видачі, у встановлені терміни, інформації користувачеві.

Інформаційний простір (національний) – «інформаційне середовище, в якому здійснюються інформаційні процеси та інформаційні відносини щодо створення, збирання, відображення, реєстрації, накопичення, збереження, захисту і поширення інформації, інформаційних продуктів та інформаційних ресурсів, на яке розповсюджується юрисдикція держави» [4].

Поняття «Інформаційний продукт» (продукція) розглядається Варенко В. М. як «створена виробником сукупність документованої

інформації, відомостей, даних і знань, яка призначена для забезпечення інформаційних потреб користувача» [4].

Наразі, інформаційні процеси в суспільстві відбуваються досить інтенсивними темпами у стислі строки, так само розвивається й інформаційна аналітика. Незважаючи на те, що застосування інформаційно-аналітичної діяльності відбувається здавна, її точне визначення та класифікація досі не сформовані.

Сьогодні, залежно від сфери знань та конкретної практики їх застосування, нараховується значна кількість (декілька сотень) процесів та видів інформаційно - аналітичної діяльності.

«При проведенні аналітичних досліджень крім аналізу статистичних показників найчастіше застосовуються наступні методи збору інформації:

- анкетне опитування;
- інтерв'ю;
- спостереження;
- аналіз документів;
- соціометричне опитування;
- тестування;
- експеримент тощо» [4].

Однією з тенденцій останнього часу є активний розвиток у вітчизняних державних організаціях та комерційних установах інформаційно-аналітичної діяльності (ІАД).

Її актуалізація зумовлена декількома об'єктивними факторами, такими як:

— це демократизація соціального життя, яка включає в себе розвиток ринкових відносин, легітимність, та невідпинний розвиток підприємницької діяльності;

— підвищення значимості інтелектуальної складової, яка повинна враховуватись при прийнятті рішень в сфері управління, політичній, економічній та комерційній сфері. Однією з цих складових є зростаючий потік

інформації, вивчення якого необхідне для прийняття управлінських рішень, а також здійснення різних видів суспільної діяльності.

Закон України «Про інформацію» визначає перелік сфер, де інформація має місце. Це суспільство, держава та навколишнє природне середовище [11].

Конституція України закріпила право людини на свободу інформації. Стаття 34 Конституції України гарантує кожному право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань; право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб і на свій вибір.

Для будь-якої науки основною метою є передбачення.

Для аналітики передбачення розвитку подій - це аналітичний прогноз.

«Під терміном «прогнозування» розуміють процес визначення перспектив розвитку якогось явища, події, що ґрунтується на знанні закономірностей суспільного розвитку та взятті до уваги інформації про минулий і сучасний стан цього явища чи події.

Прогноз – це висновок про майбутнє інформаційного процесу, що досліджується, на основі загальної тенденції його розвитку» [4].

Створено центри аналізу інформації – «задачами яких являлися постійний збір опублікованої та неопублікованої інформації по проблемах, що визнані важливими и довгостроковими в масштабах держави, галузі чи окремої організації, й відбір, аналіз, оцінку й класифікацію даних у відповідності до структури проблеми, забезпечення цими даними зацікавлених користувачів та проведення техніко-економічних досліджень у відповідності до технічних завдань основної фінансуючої організації» [16].

Але відсутність розвиненої аналітичної бази, систематизованого і наповненого інформаційного фонду, мереж телекомунікацій, що дозволяють використовувати фонди зовнішніх організацій обмежує використання сучасних інформаційно-пошукових систем.

Також застосування інформаційно-аналітичних систем досі розрізнені, не складають цілісного комплексу, визначаються різноманітністю у

підходах. Все це характеризує їх недостатність для задоволення сучасних вимог та потреб органів державної влади.

Висновки до розділу

Отже, «сутність інформаційно-аналітичної діяльності полягає в застосуванні на стадії впорядкування (інформаційна складова) методів аналітичної обробки інформації та методів аналізу на базі інформаційних знань, підготовлених завдяки інтелектуальній обробці інформаційних масивів (аналітична складова). Таким чином, є дві аналітичні стадії оброблення: на етапі формування структурованої інформації і на етапі здійснення системного аналізу діяльності фірми для прийняття рішень. Розвиток інформаційно-аналітичного забезпечення різних видів діяльності сприяє більш ефективному використанню інформації в управлінських процесах» [16].

Також розвитку та інтеграції інформаційно-аналітичної системи не сприяє той факт, що за якість забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності, її технічної та кадрової складової, відповідають окремі органи державної влади, установ та організацій.

Для інформаційно-аналітичної діяльності особливого значення набуває періодичність та систематичність визначення основних питань, що виникають при обробці інформації у процесі базової діяльності безпосередніх споживачів інформації, прогнозування тенденцій їх розвитку, їх аналіз для прийняття рішень. «Саме орієнтація на передбачення, виявлення тенденцій розвитку ситуації обумовлює переважне застосування різних аналітичних методів опрацювання інформації: інформаційний аналіз, джерелознавчий, ситуаційний, контент-аналіз тощо. Передбачення шляхів розвитку ситуації потребує узагальнення відомостей та їх оцінки, тобто використання методів узагальнення, абстрагування, моделювання» [15].

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ СЛУЖБИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

2.1. Діяльність аналітичних служб Офісу Президента України

Держава – це політична форма організації правління, що характеризується суверенною владою, політичним та публічним характером, реалізацією своїх повноважень на певній території через систему спеціально створених органів та організацій, за допомогою яких здійснюється політичне, економічне та ідеологічне управління суспільством та керівництво загальносуспільними правами.

Україна – унітарна, суверенна і незалежна, демократична, соціальна і правова держава, парламентсько-президентська республіка.

Згідно з Конституцією України «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову» [22]. Виконавча влада в країні належить Кабінетові Міністрів, а законодавча — парламенту (Верховній Раді України).

Найвищим органом судової влади в Україні є Верховний Суд.

Можливість впливати на роботу усіх трьох гілок влади: виконавчої, законодавчої та судової, має Президент України — згідно з Конституцією він зобов'язаний припиняти будь-які їх дії, що порушують основний Закон України.

Можна назвати приблизний перелік державних органів України за категоріями:

1. Президент України.
2. Верховна Рада України.

3. Кабінет Міністрів України, інші центральні органи виконавчої влади України.

4. Конституційний Суд України, суди загальної юрисдикції.

5. Правоохоронні органи.

6. Інші центральні органи, що відповідають наведеним вище ознакам.

7. Місцеві державні адміністрації, інші органи державного управління в адміністративно-територіальних одиницях України.

«Інститут президентства поширений більш ніж у 130 країнах, що входять до ООН. В Україні його було введено 5 липня 1991 р. Законом «Про застосування поста Президента Української РСР і внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР» [3].

«Президент України є главою української держави і виступає від її імені» [22].

Відповідно до ст. 102 Конституції України президент України є гарантом:

- державного суверенітету;
- територіальної цілісності України;
- додержання Конституції України;
- додержання прав і свобод людини і громадянина.

«Гарантуючи державний суверенітет і територіальну цілісність, Президент України організує і здійснює:

- забезпечення державної незалежності, національної безпеки та правонаступництва держави;

- діяльність Збройних Сил України, оскільки він є Верховним Головнокомандувачем;

- призначення на посади та звільнення з посад вищого командування Збройних Сил України, інших військових формувань;

- керівництво у сферах національної безпеки та оборони держави;

– організацію діяльності Ради національної безпеки і оборони України» [3].

Сучасна Україна вже є невід’ємною частиною світового інформаційного простору, та поступово стає його складовою. Це відкриває шляхи до всесвітніх, практично необмежених, інформаційних ресурсів, що сприяє проведенню своєчасних інформаційно-аналітичних досліджень державними органами, різними організаціями та комерційними установами.

Аналітики створюють перспективні, обґрунтовані прогнози вивчаючи, зважуючи та оцінюючи фрагментарну інформацію, що надходить. Аналітична робота полягає у постійній систематизації даних, які вже надійшли, та тих, що постійно оновлюються.

«Інформаційно-аналітичні технології – це сукупність методів збору та опрацювання інформації про процеси, що досліджуються, специфічні прийоми діагностики, аналізу й синтезу, а також оцінки наслідків прийняття різноманітних варіантів державно-політичних рішень» [15].

Україна поступово формує позитивний імідж у світовому інформаційному просторі, що є важливим для зовнішньої політики нашої держави. Для цього державні інститути в своїй інформаційно-аналітичній роботі все частіше застосовують мультимедіа.

Мультимедіа «надає чимало переваг, серед яких можна виділити такі:

- доволі економічна продукція;
- простота коригування та супроводження;
- цілісність матеріалів;
- формування позитивного іміджу сторони, що застосовує технології

мультимедіа» [15].

На сучасному етапі розвиток інформаційно-аналітичної роботи державних інститутів неможливо уявити без використання Internet – глобальної інформаційної мережі. З розвитком Internet пов’язують новий етап в розповсюдженні інформаційної революції XXI ст. «Ця глобальна комп’ютерна мережа має практично необмежені можливості

розповсюдження інформації, доступу до інформаційних ресурсів, що постійно накопичуються, та спілкування між користувачами комп'ютерних мереж у різних країнах світу» [15].

Нажаль, в Україні попри реформу державного управління, склалася дуже непрозора і громіздка система управління інформаційно-аналітичним забезпеченням, яка потребує удосконалення методів та інструментів забезпечення її ефективної і прозорої діяльності.

Так, в складі уряду функціонує Міністерство інформаційної політики України, до повноважень якого входить забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів, зокрема його виконавчої ланки [20]. Окремими суб'єктами управління виступають Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК), є правонаступником НКРЗІ. Закон України від 16 грудня 2021 року № 1971-ІХ. <https://nkrzi.gov.ua/> [39].

Офіс Президента України (ОПУ) (у 1991-2005 та 2010-2019 рр. Адміністрація Президента України (АПУ), у 2005-2010 рр. Секретаріат Президента України (СПУ)), неофіційно відомий як Банкова – постійний орган, утворений Президентом України для забезпечення повноцінного здійснення його конституційних повноважень. Офіційне інтернет-представництво <https://www.president.gov.ua/> [24].

Для забезпечення здійснення своїх повноважень як Глави держави Президентом України Леонідом Кравчуком 13 грудня 1991 (указ № 6/1991) було створено чинний орган, який отримав назву «Адміністрація Президента України».

20 червня 2019 року утворено Офіс Президента України шляхом реорганізації Адміністрації Президента України. Незважаючи на даний указ, інший указ Президента «Про Положення про Адміністрацію Президента України» [49], у якому назва держустанови є незміненою, залишається чинним.

Відповідно до Указу Президента України від 25 червня 2019 року № 436/2019 «Про Положення про Офіс Президента України» [50].

Офіс Президента України (далі – Офіс) є постійно діючим допоміжним органом, утвореним Президентом України відповідно до пункту 28 частини першої статті 106 Конституції України.

Основними завданнями Офісу є «організаційне, правове, консультативне, інформаційне, експертно-аналітичне та інше забезпечення здійснення Президентом України визначених Конституцією України повноважень» [50].

До складу Офісу входять:

- Керівник Офісу Президента України;
- заступники Керівника Офісу Президента України;
- Керівник Апарату Офісу Президента України;
- Перший помічник Президента України;
- радники Президента України;
- радники - уповноважені Президента України;
- Прес-секретар Президента України;
- представники Президента України;
- Кабінет Президента України;
- Кабінет Керівника Офісу Президента України;
- служби;
- директори;
- департаменти.

Виходячи із аналізу структури Адміністрації Президента, з позицій реалізації функцій у сфері інформаційних відносин найбільшу роль відіграє Департамент доступу до публічної інформації (<https://www.president.gov.ua/public-info/access>) та Департамент інформаційних технологій (<https://www.treasury.gov.ua/pro-kaznachejstvo/organizacijna-struktura/departament-informacijnih-tehnologij>).

Основні завдання, що здійснює Офіс, відповідно до покладених на нього завдань, які зазначено в Указі Президента України від 25 червня 2019 року № 436/2019 «Про Положення про Офіс Президента України» [50]:

- здійснює експертний аналіз політичних, економічних, соціальних, гуманітарних та інших процесів, що відбуваються в Україні і світі;

- бере участь в опрацюванні пропозицій щодо здійснення Президентом України керівництва у сферах національної безпеки та оборони України;

- здійснює моніторинг інформаційного простору України, створює умови для доступу громадськості до інформації про діяльність Президента України, Офісу, розміщує на його вебсайті укази і розпорядження Президента України, а також іншу інформацію про діяльність Президента України, Офісу;

- забезпечує в установленому порядку доступ до публічної інформації.

Офіс, для виконання покладених на нього завдань, має право в установленому порядку одержувати інформацію, документи і матеріали від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб.

Найбільш складними й відповідальними можна вважати ті функції, що передбачені в роботі служб у складі Адміністрації Президента, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України й інших органів державної влади і управління.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 11 серпня 2022 року № 438 «Про Дослідницьку службу Верховної Ради України» юридичну особу «Інститут законодавства Верховної Ради України» перейменовано на «Дослідницька служба Верховної Ради України» (ДСВРУ) [31] та змінено її функціональне призначення, згідно з основними завданнями, що визначені у Положенні про Дослідницьку службу Верховної Ради України.

Основними завданнями Дослідницької служби є:

1) науково-дослідницьке та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України, депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України;

2) професійне навчання (підвищення кваліфікації) народних депутатів України, працівників Апарату Верховної Ради України, помічників-консультантів народних депутатів України.

Базовою науково-дослідною установою аналітико-прогностичного супроводження діяльності Президента є «Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України» [37], який утворений Указом Президента України від 04.03.92 р. № 127. Указом Президента України від 16 грудня 2002 року № 1158 Інститут підпорядкований Президентові України. <https://niss.gov.ua/pro-instytut> [47].

Національний інститут стратегічних досліджень (далі – Інститут) є базовою науково-дослідною установою науково-аналітичного супроводження діяльності Президента України, Ради національної безпеки і оборони України.

Організаційна структура Національного інституту стратегічних досліджень:

I. Дирекція

II. Наукові підрозділи

1. Центр зовнішньополітичних досліджень
2. Центр безпекових досліджень
3. Центр економічних і соціальних досліджень
4. Центр внутрішньополітичних досліджень

III. Допоміжні підрозділи

Метою та основними завданнями Інституту є:

Інститут здійснює науково-аналітичні та прогностичні дослідження проблем розвитку України, її національної безпеки.

Інститут готує і подає Президентові України, Раді національної безпеки і оборони України аналітичні матеріали, проекти програмних документів та нормативно-правових актів.

Його основними завданнями в якості суб'єкта аналітичної діяльності є:

- наукове обґрунтування, аналіз та оцінка проблем і перспектив сталого розвитку України, проблем її національної безпеки, розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо їх вирішення;
- організаційне, методичне та наукове супроводження підготовки проектів щорічних послань Президента України до Верховної Ради України;
- підготовка проектів програмних документів та нормативно-правових актів;
- наукова експертиза проектів нормативно-правових актів;
- публікація результатів наукових досліджень, оперативне видання матеріалів з основних напрямів наукової та аналітичної діяльності Інституту;
- наукове супроводження здійснення Президентом України, Радою національної безпеки і оборони України повноважень у сфері забезпечення національної безпеки України.

Отже, інформаційно-аналітичне супроводження діяльності Президента України (в межах повноважень підрозділів) здійснюється апаратом Адміністрації Президента, Національним інститутом стратегічних досліджень при Президентові України, а також в разі необхідності – національними бібліотеками України.

Функція інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності покладається і на національні бібліотеки [38], зокрема на Національну бібліотеку України ім. В. І. Вернадського (у структурі є служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади), на Національну парламентську бібліотеку України та ін.

Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ) – «структурний підрозділ Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, створений 1992 р. для введення в широкий суспільний обіг матеріалів фондів НБУВ, моніторингу й опрацювання зростаючих інформаційних потоків, удосконалення інформаційно-аналітичного

обслуговування суспільних інститутів України» [40].
<http://www.nbu.gov.ua/node/555>, <http://www.nbu.gov.ua/node/620>

Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади – СІАЗ – науковий підрозділ, що здійснює інформаційний аналіз економічних, політичних, національних, соціальних та культурно-освітніх процесів у державі, діяльності органів влади, політичних партій та громадських організацій, підготовку інформаційно-аналітичних та аналітично-прогнозних видань в інтересах основних категорій користувачів [19].

Національна юридична бібліотека (НЮБ) – науковий підрозділ, який здійснює акумуляцію та ефективне використання правових інформаційних ресурсів, а також ресурсів, суміжних за своєю змістовною основою з правовими, що сприяють удосконаленню правотворчої діяльності в Україні, здійснює вивчення громадської думки про ефективність правотворення [38].

Аналітичні підрозділи НБУВ здійснюють:

- підготовку аналітичних матеріалів широкого спектра використання;
- підготовку оглядів, реферативних записок з визначеної проблематики;
- підготовку тематичних прогнозних (короткострокових, довгострокових) оглядів та матеріалів;
- аналіз нормативних баз провідних країн світу, спрямований на інформаційний супровід процесу правотворення в Україні;
- моніторинг соціальних медіа (ЗМІ, форумів, соцмереж) за визначеною проблематикою, у тому числі на предмет
  - експертних висновків,
  - зрізу громадської думки,
  - регіональної реакції (за даними місцевих ЗМІ).

Основні напрями досліджень:

- ефективність діяльності управлінських структур та суспільна реакція на неї;
- аналіз законодавчих ініціатив, процесу правотворення, конституційного процесу в Україні;

- моніторинг, аналіз громадської думки про правотворчу діяльність в Україні, законодавчі ініціативи політичних партій та громадських організацій;
- питання суспільної безпеки, в т.ч. інформаційної, економічної, політичної та ін;
- перебіг президентських та парламентських виборчих кампаній в Україні;
- діяльність політичних партій та громадських організацій у контексті перебігу основних подій суспільно-політичного життя;
- взаємовідносини з ЄС, Росією, СНД та інші актуальні події зовнішньополітичного життя України;
- дослідження правових процесів зарубіжних країн, узагальнення їх досвіду та представлення відповідно до запитів суб'єктів правотворчої діяльності в Україні.

Отже, «роботу бібліотек як суб'єктів аналітичної діяльності у сфері інформаційних відносин можна розглядати у таких аспектах:

- 1) розроблення і застосування аналітичних алгоритмів відбору, збирання, систематизації інформації, удосконалення підходів до найбільш ефективного користування інформаційними ресурсами;
- 2) здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади;
- 3) надання можливості читачам користуватися аналітичними матеріалами. Як ілюстрацію останнього положення можна навести такий приклад» [40].

На сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського є інформація про те, що мережеві інформаційні ресурси закладу містять 4 тисячі бюлетенів оперативної інформації та інформаційно-аналітичних оглядів.

Тож можна стверджувати, що бібліотеки, з позицій інформаційно-аналітичної діяльності, виконують такі функції: ресурсну (кумулятивну);

орієнтувальну; оціночну; селективну; діагностичну; систематизуючу; забезпечувальну; технологічну; комунікативну.

При Президентіві України створено Рада національної безпеки і оборони України, діяльність якої регламентується відповідним Законом.

РНБОУ - координаційний орган з питань національної безпеки і оборони при Президенті України. Відповідно до статті 107 Конституції України РНБОУ «координує і контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони» [22].

Інформаційно-аналітичний центр РНБОУ України (ІАЦ РНБОУ) — нині Інформаційно-аналітичний центр Ради національної безпеки України (ІАЦ, ЦЕНТР) – колишній робочий орган Ради національної безпеки і оборони України, створений відповідно до Указу Президента України № 398/2014 від 12 квітня 2014 року як інформаційно-аналітична установа Ради Національної Безпеки і Оборони України [48].

Сайт Центру створено з липня, 2014 року [17].

<https://mediarnbo.org/%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%bd%d0%b0%d1%81/>

Наразі Центр працює як інформаційно-дослідницька організація. Це платформа, яка об'єднує проекти наших партнерів, спрямованих на захист України, допомагає їм здійснювати комунікацію між собою, популяризувати усі спільні задіяні проекти та допомагати Перемозі Батьківщини усіма доступними засобами.

2.2. Аналітична діяльність Апарату Верховної Ради України як суб'єкта інформаційних відносин

«У правовій демократичній державі єдина система органів державної влади побудована за так званим "принципом поділу влади". Принцип поділу влади передбачає структурну диференціацію трьох рівно значущих основних функцій держави: законодавчої, виконавчої, судової» [3].

Відповідно до ст. 6 Конституції України, «державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову» [22].

Законодавча влада – «це делегована народом своїм представникам у парламенті (Верховній Раді) державна влада, що має виключне право приймати закони. Органом законодавчої влади є парламент держави» [3].

Згідно зі ст. 75 Конституції України «єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України» [22].

Коло функцій законодавчої влади, парламенту, досить широке та охоплює різні важливі питання державного життя.

Систему поділу функцій влади визначають правові акти парламенту. Єдиним законодавчим органом в нашій державі є Верховна Рада, яка виражає його суверенну волю.

«Функції Верховної Ради України можна виділити за двома основними критеріями: за формами діяльності та за об'єктами державно-владного впливу. За об'єктами впливу – політичну, економічну, соціальну, культурну, екологічну, а за формами діяльності вирізняють:

1) представницька функція – реалізується через обов'язок представляти інтереси народу, його різні шари за допомогою депутатського корпусу;

2) законодавча функція – полягає у прийнятті законів, внесенні до них змін, визнанні їх такими, що втратили юридичну силу, скасуванні або у призупиненні їх дії;

3) установча (державотворча, організаційна). Пріоритетними напрямками діяльності парламенту у здійсненні цієї функції є формування або участь у формуванні органів виконавчої і судової влади, а також формування власних, парламентських структур та інші;

4) фінансова функція – реалізується через право приймати рішення з фінансових питань (щорічно затверджувати бюджет країни);

5) політична функція – реалізується через право визначати основи внутрішньої та зовнішньої політики;

б) функція парламентського контролю. Контроль за діяльністю Кабінету Міністрів України, парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини й громадянина та їх захист, бюджетно-фінансовий контроль та інші» [3].

Виконавча влада – це система створених державою органів, які виконують функції управління й забезпечення правового функціонування державної влади, органів місцевого самоврядування та суспільства шляхом реалізації прийнятих нормативно-правових актів.

За матеріалами дослідження, «проведеного фахівцями Книжкової палати України, серед найбільших центрів, які здійснюють інформаційне забезпечення державних, урядових, законодавчих гілок влади та регіональних керівників слід відзначити аналітичні служби Секретаріату Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України» [18].

Серед найвідоміших закладів України, які готують аналітичну інформацію, слід виділити Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, Національний інститут стратегічних досліджень і Службу інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

«У складі Кабінету Міністрів України функціонують наступні інформаційно-аналітичні структури:

– Відділ аналізу та прогнозування соціально-економічного розвитку Служби Прем'єр-міністра (сектор аналізу та прогнозування, сектор підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів);

– Управління з питань місцевих державних адміністрацій та органів самоврядування (відділ з питань підготовки нормативних документів та інформаційно-аналітичної роботи);

– Управління взаємодії з комітетами Верховної Ради України та громадськими політичними організаціями (відділ взаємодій з громадсько-політичними організаціями – сектор інформації, аналізу та прогнозу)» [15].

Органи виконавчої влади України та їх структурні підрозділи здійснюють державну політику за різними напрямками, відповідно до напрямків роботи спостерігається наявність в них аналітичних підрозділів.

Так, у структурі Міністерства економіки України діє Департамент економічної стратегії, у структурі Міністерства аграрної політики України є постійно діючий Департамент стратегії розвитку аграрної економіки, Міністерства праці та соціальної політики налічує у своїй структурі Департамент стратегії соціального розвитку.

Конституційний склад Верховної Ради України, відповідно до ст. 75 Конституції України, налічує 450 народних депутатів. Строк повноважень депутатів Верховної Ради – 5 років. Вони обираються Громадянами України шляхом таємного голосування. Депутатом може стати особа, яка проживає в Україні протягом останніх 5 років, досягла 20 річного віку та має право голосу. Кандидат у народні депутати не повинен мати судимості, яка не погашена і не знята, за вчинення умисного злочину.

«Основні повноваження Верховної Ради України:

- внесення змін до Конституції України в межах і порядку, передбачених розділом XIII Конституції;
- призначення всеукраїнського референдуму з питань, визначених статтею 73 Конституції України;
- прийняття законів;
- затвердження Державного бюджету України та внесення змін до нього, контроль за виконанням Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання;
- визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики, реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору;
- затвердження загальнодержавних програм економічного, науковотехнічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля;

– призначення виборів Президента України у строки, передбачені цією Конституцією та інші (Стаття 85 Конституції України)» [3].

Верховної Ради України виконує наступні функції: представницьку, законодавчу, установчу, та функцію парламентського контролю.

Апарат Верховної Ради України (далі – Апарат) є постійно діючим органом, який здійснює правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України.

Структура Апарату відповідно до пункту 35 частини першої статті 85 Конституції України, а також його гранична чисельність, затверджуються Верховною Радою України.

До складу Апарату входять його структурні підрозділи: головні управління, управління, відділи, секретаріати Голови Верховної Ради України та його заступників, секретаріати комітетів Верховної Ради України, спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації, секретаріати зареєстрованих депутатських фракцій і груп, інші структурні підрозділи.

Під апаратом Верховної Ради України розуміють її внутрішній допоміжний орган, який складається з посадових, службових осіб та технічного персоналу і здійснює функції організаційного, правового, інформаційного, соціально-побутового, аналітичного, матеріально-технічного та іншого забезпечення діяльності парламенту, його структурних підрозділів і народних депутатів. Співробітники парламентського апарату самі ніяких державно-владних рішень від імені парламенту чи його структурних підрозділів не приймають, а лише забезпечують розробку проектів таких рішень, їх підготовку і виконання

Згідно з Постановою Верховної Ради України № 1678-III від 20.04.2000 «Про структуру апарату Верховної Ради України» [27] парламентський апарат складається з наступних структурних підрозділів:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-14#Text>

- Керівництво апарату;
- Секретаріат Голови Верховної Ради України;
- Секретаріат Першого заступника Голови Верховної Ради України;
- Секретаріат заступника Голови Верховної Ради України;
- Секретаріати комітетів, депутатських фракцій, груп;
- Головне науково-експертне управління;
- Головне юридичне управління;
- Головне управління документального забезпечення;
- Головне організаційне управління;
- Інформаційне управління;
- Управління комп'ютеризованих систем;
- Управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування;
- Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків;
- Управління кадрів;
- Відділ зв'язків з органами правосуддя;
- Відділ контролю;
- Управління з питань звернень громадян;
- Перший відділ;
- Сектор мобілізаційної роботи;
- Управління справами.
- Відділ з питань запобігання корупції.
- Прес-служба.

Відповідно до Розпорядження Голови Верховної Ради України від 25 серпня 2011 р. № 796 «Про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України» [32], у сфері інформаційного та комп'ютерно-технологічного забезпечення діяльності Верховної Ради України Апарат:

1) забезпечує доступ Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України до відповідної внутрішньої і міжнародної інформації на

основі сучасних методів і засобів обробки даних комп'ютерних мереж і телекомунікацій;

2) формує та підтримує в належному стані інтегрований банк даних;

3) здійснює організацію, створення і забезпечення функціонування комп'ютеризованої інформаційної системи колективного користування, що охоплює законотворчий процес;

4) забезпечує інформаційно-технологічне ведення пленарних засідань Верховної Ради України;

5) здійснює методичне і технологічне супроводження комп'ютеризованої обробки законопроектів на всіх стадіях проходження їх у комітетах Верховної Ради України, а також ведення баз даних процесу законотворення;

6) забезпечує функціонування офіційного веб-сайту Верховної Ради України, оприлюднення на ньому інформації, передбаченої Законом України «Про доступ до публічної інформації» та іншими законодавчими актами;

7) формує бази даних актів Верховної Ради України, забезпечує доступ користувачів до баз даних законодавчих актів зарубіжних країн;

8) здійснює організацію і проведення науково-дослідних та конструкторських робіт із створення робочих місць у залі засідань Верховної Ради України, комітетах та Апараті, а також удосконалення системи правової інформації, бере участь у реалізації завдань правової інформатизації України;

9) організовує та здійснює інформаційно-бібліотечне обслуговування діяльності Верховної Ради України.

Слід зазначити, що інформаційно-аналітична діяльність в органах державної влади виступає як елементом системи, так і елементом процесу управління. Специфіка даної діяльності носить здебільшого прикладний, а не теоретичний характер. Тому, для ІАД в органах державної влади важливим є не теоретичні розробки з оригінальним підходом, а більш конкретна робота. Яка направлена на оперативне отримання даних, їх ефективне використання

для аналізу поточної ситуації та прийняття оптимального рішення в стислі терміни.

Висновки до розділу

Інформаційно-аналітичне супроводження діяльності Президента України (в межах повноважень підрозділів) здійснюється апаратом Адміністрації Президента, Національним інститутом стратегічних досліджень при Президентові України, а також в разі необхідності – національними бібліотеками України.

Базовою науково-дослідною установою аналітико-прогностичного супроводження діяльності Президента є Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України.

У структурі Апарату Верховної Ради України в якості провідних служб, що забезпечують інформаційно-аналітичне супроводження діяльності, можна виділити такі підрозділи, як: Головне науково-експертне управління, Головне юридичне управління, Головне управління документального забезпечення, Головне організаційне управління, прес-служба Апарату, Управління комп'ютеризованих систем Апарату, Інформаційне управління, Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків, Управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування, відділ контролю Апарату, Інститут законодавства Верховної Ради України.

Апарат Верховної Ради України здійснює правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

3.1. Інформатизація державного управління

Україна поступово входить в інформаційне суспільство, про що свідчить велика кількість законодавчих актів у сфері інформації.

Слід зазначити, що провідна роль у формуванні інформаційного суспільства належить державі, що координує діяльність різних суб'єктів суспільства в процесі його становлення, сприяє інтеграції людей в нове інформаційно-технологічне оточення, розвитку галузей інформаційної індустрії, забезпеченню прогресу демократії і дотримання прав особистості в умовах інформаційного суспільства [5].

Державними органами створені документи, якими визначено напрями інформатизації суспільства:

- Концепція формування і розвитку єдиного інформаційного простору України і відповідних інформаційних ресурсів;
- Концепція розвитку зв'язку;
- Доктрина інформаційної безпеки;
- Концепція інформатизації України.

Ухвалені Закони про інформацію, про друковані ЗМІ, про телебачення і радіомовлення, про інформаційні агентства, про рекламу, про авторське право і суміжні права, про державну таємницю, про науково-технічну інформацію, про захист інформації в автоматизованих системах, про участь України в міжнародному інформаційному обміні [25].

Також слід зазначити, що ефективність управлінської діяльності будь-якого органу держави залежить від рівня його комунікативності та інформаційного забезпечення. Для оптимізації вирішення проблемних

ситуацій, які виникають під час управлінської діяльності, керівникові потрібно володіти значним обсягом інформації про стан справ у країні та світі. Тому ще у 1998 р. з метою координації діяльності різних органів та гілок влади в Україні була прийнята «Національна програма інформатизації», котра включала чітку постановку завдань щодо реалізації концепції створення сучасної інформаційної інфраструктури України. Нова редакція Програми відбулась у 2022 році, що свідчить про її значення як для розвитку інформатизації в країні, так і для розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади. Різних структур та відомств.

Основні положення Програми викладені в таких документах:

- Постанові Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 р. «Про першочергові заходи інформатизації» [28];
- Законі України від 1988, нова редакція 2022 «Про Національну програму інформатизації» [13];
- Законі України 1988 та 2022 «Про концепцію Національної програми інформатизації» [12];
- Указі Президента України «Про вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення Президента України та органів державної влади» [46] від 14 липня 2000 р. № 887/2000;
- Указі Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» [45] від 31 липня 2000 р. № 928/2000;
- Розпорядженні Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 740-р «Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2011 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування» [33].

Цими документами передбачені заходи, які повинні бути обов'язково реалізованими для пришвидшення інформатизації всіх органів державної влади.

Інформатизація – сукупність взаємопов'язаних процесів (організаційних, соціально-економічних, правових, політичних, науково-технічних, технологічних та виробничих), спрямованих на створення умов для забезпечення розвитку інформаційного суспільства та впровадження інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій.

Національна програма інформатизації – це комплекс завдань, програм, проектів, робіт з інформатизації, спрямованих на розвиток інформаційного суспільства шляхом концентрації та раціонального використання фінансових, матеріально-технічних та інших ресурсів, виробничого і науково-технічного потенціалу держави, координації діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, а також підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності.

Національна програма інформатизації формується виходячи з довгострокових пріоритетів соціально-економічного, науково-технічного, національно-культурного розвитку держави з урахуванням світових напрямів розвитку та досягнень у сфері інформатизації і спрямована на розв'язання проблем розвитку інформаційного суспільства, підвищення ефективності та результативності державного управління, національної безпеки і оборони, демократизації суспільства.

Також Програмою визначені основні терміни [12], [43]:

- завдання інформатизації – комплекс проектів та робіт з інформатизації, спрямованих на реалізацію проекту інформатизації, із взаємопов'язаними і узгодженими строками їх виконання;
- засоби інформатизації – комп'ютери, електронно-обчислювальна техніка, програмні продукти, інформаційні системи або їх окремі елементи, електронні комунікаційні мережі, що використовуються для реалізації інформаційно-комунікаційних технологій;

- електронна демократія – форма суспільних відносин, за якої громадяни та організації залучаються до державотворення та державного управління;
- електронні інформаційні ресурси – систематизовані відомості і дані, створені, оброблені та збережені в електронній формі за допомогою технічних засобів та/або програмних продуктів;
- інформаційно-комунікаційні технології – результат інтелектуальної діяльності, сукупність систематизованих наукових знань, технічних, організаційних та інших рішень про перелік та послідовність виконання операцій для збирання, обробки, накопичення та використання інформаційної продукції, надання інформаційних послуг;
- цифровізація – процес впровадження цифрових технологій у всі сфери суспільного життя;
- електронне урядування – форма організації державного управління, що сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян.

На даному етапі розвитку до «пріоритетних державних інформаційних ресурсів варто віднести:

- інформацію, що пов'язана з побудовою правової держави;
- інформацію про діяльність органів державної влади, в тому числі про бюджетні витрати, що забезпечує можливість демократичного контролю їх діяльності;
- інформацію про надзвичайні ситуації, небезпечні природні явища і процеси, екологічні, санітарно-епідеміологічні умови. Вона необхідна для безпечного існування всього населення, а також виробничих об'єктів;
- відкриту інформацію про підприємства та організації, що поставляється ними відповідно до законодавства в державні органи;

- інформацію, що складає науковий потенціал і культурну спадщину суспільства (просвітительську, науково-технічну, літературно-художню, музейну, архівну тощо)» [1].

Для підвищення ефективності роботи владних структур розпочато створення універсальної інформаційної системи безперервного отримання, аналізу й поширення інформації стосовно політичного, економічного та соціального життя держави – системи інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ).

Основним завданням цієї системи є надання владним структурам найбільш необхідної інформації для оптимізації прийняття управлінських рішень. Задля полегшення діалогу влади з суспільством, поглиблення демократичних процесів, а також підвищення ефективності діяльності владних структур, постала необхідність прискореного створення системи Е-ряду та Е-урядування. Останнє є одним із вирішальних кроків до побудови демократичної держави та інформаційного суспільства [21].

Впровадження СІАЗ потребує вивчення та використання зарубіжного досвіду, оскільки така система створювалась в Україні фактично з нуля.

В цілому концепція створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи передбачає кілька етапів:

- створення загального інформаційного середовища для взаємного спілкування державних органів;
- введення електронного документообігу;
- створення міжвідомчих електронних інформаційних ресурсів;
- постанова і вирішення аналітичних завдань.

Значним досягненням служби є активна розробка і використання електронних інформаційних технологій, що здійснено шляхом підготовки електронних періодичних видань з подальшим розміщенням їх на сайтах органів державної влади.

Все це зрештою дозволило прискорити опрацювання значних обсягів інформації, розширити географію використання джерел інформації, прискорити доставку замовникам інформаційно-аналітичної продукції.

Одним із основних недоліків роботи інформаційно-аналітичних систем є відсутність загальноприйнятої методології їх функціонування, що часто призводить до втрати часу у прийнятті управлінських рішень.

Система інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади безпосередньо пов'язана із впровадженням в Україні електронного уряду та електронного урядування (далі Е-уряд; Е-урядування).

Під терміном e-government розуміють переважно спосіб організації держави за допомогою системи локальних інформаційних мереж [21].

«Е-уряд» та «Е-урядування» зводиться до електронного спілкування влади з громадськістю, точніше організації державного управління на основі засобів обробки передачі та розповсюдження інформації з метою надання послуг державних органів всіх гілок влади усім категоріям громадян. Сюди відносяться як мережа Інтернет так і автоматизовані державні служби.

Для забезпечення управління країною і взаємодії урядових органів всіх рівнів виникає необхідність створення загальнонаціональної, багатофункціональної інтегрованої інформаційної системи на базі Інтернету. Однією з умов переходу до Е-уряду є широка інформатизація всіх процесів у діяльності міністерств, відомств, місцевих органів виконавчої влади, причому як внутрішніх, так і зовнішніх [21]. Варто зазначити, що впровадження Е-уряду та урядових порталів в Україні має здійснюватися паралельно з використання досвіду провідних зарубіжних країн, які досягли в цьому напрямі значних успіхів, зокрема США, Японії, Сінгапуру тощо.

Більшість експертів вважає, що впровадження електронних технологій сприятиме підвищенню ролі й авторитетності державних інституцій в українському суспільстві. Керівники державних органів мають дбати про їх відкритість для всього суспільства та сприяти своєчасному інформуванню громадськості про діяльність очолюваних ними відомств. Все це слугуватиме

подальшому розвитку вітчизняних демократичних надбань та іміджу інституцій, які представляють державу.

Вважається, що система Е-уряду спрямована на досягнення трьох основних цілей щодо вирішення важливих політичних, економічних і соціальних завдань держави:

- економічний розвиток (полегшення процедур, пов'язаних з виробництвом і торгівлею та під вищення конкурентоспроможності вітчизняних виробників на міжнародному ринку) – сегмент «уряд - бізнесу» (G2B);

- підвищення ефективності роботи управлінського апарату (збір податків, закони і регулювання, реєстрація інформації, пошта) - сегмент «уряд - уряду» (G2G);

- якість життя громадян (вдосконалення системи соціальних послуг, системи охорони здоров'я, надійніше забезпечення безпеки, збільшення можливостей для освіти, забезпечення ефективнішого захисту довкілля) - сегмент «уряд - громадянинові» (G2C).

Для успішного функціонування Е-уряду необхідно кілька умов:

- по-перше, належна фінансова підтримка з державного та місцевих бюджетів,

- по-друге, використання передових технологій для забезпечення роботи урядових порталів,

- по-третє, професійна і психологічно-соціальна адаптація держслужбовців до роботи в інформаційній системі «Е-уряд».

31 липня 2000 р. Президент України видав Указ «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» [45]. Відповідно до даного Указу основними завданнями сьогодні є забезпечення підтримки розвитку інфраструктури надання інформаційних послуг через мережу Інтернет та розвиток і впровадження сучасних комп'ютерних інформаційних технологій у системі державного управління.

Разом із впровадженням нової мережі було створено систему електронного документообігу та автоматизацію контролю над виконанням доручень Президента та Прем'єр-міністра. Такі заходи активно сприяють систематизації роботи Уряду та робить його роботу більш прозорою.

4 січня 2002 р. Кабінет Міністрів прийняв постанову «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [29]. Відповідно до зазначеної постанови оприлюднення інформації про діяльність органів виконавчої влади в мережі Інтернет здійснюється з метою підвищення ефективності та прозорості діяльності цих органів шляхом впровадження та використання сучасних інформаційних технологій для надання інформаційних та інших послуг громадськості, забезпечення її впливу на процеси, що відбуваються у державі. Крім того, постанова передбачає впровадження обов'язкового розміщення центральними та місцевими органами виконавчої влади інформації на власних сайтах, встановлення вимог щодо її структури та обсягів, а також створення єдиного порталу Кабінету Міністрів України, призначеного для інтеграції сайтів органів виконавчої влади та розміщення інформаційних ресурсів відповідно до потреб громадян.

22 травня 2003 р. Верховна Рада прийняла два важливі закони у сфері організації і функціонуванні електронного документообігу – це Закон України «Про електронні документи і електронний документообіг» [10] та Закон України «Про електронний цифровий підпис» [9] (обидва закони набрали чинності з 1 січня 2004 року). Законами встановлюються основні організаційно-правові засади електронного документообігу, використання електронних документів, визначається правовий статус електронного цифрового підпису та регулюються відносини, що виникають при використанні електронного цифрового підпису.

Не зважаючи на деякі труднощі, використання електронного документообігу дозволяє мінімізувати витрати часу та вартість обробки документа.

Однією з головних цілей Е-урядування є впровадження електронного документообігу та автоматизація роботи з документами задля полегшення спілкування влади з громадськістю та полегшення управління державою в цілому. Такі заходи дозволяють удосконалити систему державного управління, а саме: підвищити ефективність діяльності держави та покращити якість державних послуг, зменшити бюрократичні зволікання, прискорити прийняття нагальних рішень та їх втілення, підвищити швидкість обслуговування громадян, оптимізувати контакт держслужбовців з громадянами тощо [44].

Е-уряд у своїй діяльності повинен удосконалити не лише стосунки громадян і владних структур, але й стосунки всередині уряду – між окремими його гілками, рівнями, підрозділами.

Впровадження системи Е-уряду передбачає надання адміністративних послуг органами державної влади і місцевого самоврядування через інформаційні технології (ІТ).

Центри надання адміністративних послуг ЦНАПи почали створюватися у 2013 році, а відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» [8] розпочали свою роботу з 1 січня 2014 року. Створення таких центрів мало на меті полегшення процесу отримання громадянами адміністративної послуги, зокрема, через звернення лише до однієї установи ЦНАП.

Центри надання адміністративних послуг (ЦНАПи) в Україні – це установи, у яких різні групи осіб можуть отримати широкий спектр адміністративних послуг в комфортних умовах. Створюються місцевими радами та місцевими державними адміністраціями для обслуговування фізичних та юридичних осіб.

Окрім підвищення доступності та якості державних послуг, створення розгалуженої мережі ЦНАПів сприяє створенню прозорості і підзвітності багаторівневої системи врядування, яка реагуватиме на потреби громадян, а

також сприяє зростанню кількості робочих місць навіть в невеликих населених пунктах.

Сьогодні ж для багатьох послуги стали доступними поруч із домом без необхідності їхати до райцентру. На початок 2022 року мережа ЦНАП в Україні зростає до близько 3 тисяч точок. Серед них – 1027 ЦНАП, 1712 віддалених робочих місць, 124 територіальні підрозділи та 28 мобільних ЦНАП.

У 2021 році Міністерство цифрової трансформації України розпочало програму модернізації ЦНАПів і утворення ЦНАПів нової формації – так званих «Центрів Дія». У таких центрах окрім адміністративних послуг, можна буде отримати консультації щодо онлайн-послуг та бізнесу, комп'ютери із доступом до інтернету, комунальні послуги та безоплатну правову допомогу.

Для зручності населення та уникнення черг була створена ЕЛЕКТРОННА ЧЕРГА ЦНАП. Завдяки електронному застосунку можна попередньо зареєструватись на отримання будь якої адмін. послуги у будь-який ЦНАП та відслідковувати стан просування черги.

Станом на початок 2023 р. надається 421 адміністративна послуга. Розпорядження КМУ від 16 травня 2014 р. № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг» із змінами, внесеними згідно з Розпорядженнями КМ Постановою КМ № 1077 від 27.09.2022 [34].

Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифри) є новим міністерством в Уряді України з новим підходом, баченням та методами досягнення цілі до 2024 року - 100% послуг, які надає держава онлайн.

Портал Дія – це інформаційно-телекомунікаційна система, яка організаційно та функціонально складається з реєстру адміністративних послуг, електронного кабінету, мобільного додатка Порталу Дія (Дія), інших підсистем та програмних модулів.

Метою створення порталу Дія є реалізація проекту по створенню цифрової держави у центрі якої людина. Дія – це взаємодія «Держава і я» <https://diia.gov.ua/>. На порталі вже можна отримати 27 публічних послуг онлайн, зокрема – стати підприємцем, змінити вид діяльності чи припинити її. (Постанова КМУ від 04 грудня 2019 року «Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг («Порталу Дія») та Єдиного державного порталу адміністративних послуг») [30].

В найблищій перспективі проєкт «Цифрова держава» об'єднає всі відомства в єдину зручну й дієву онлайн-систему [6].

3.2. Проблеми та перспективи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади

Відповідно до Закону України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» «загальна ситуація в Україні у галузі інформатизації на сьогодні не може бути визнана задовільною і не тільки через кризові явища в економіці. Рівень інформатизації українського суспільства порівняно з розвинутими країнами Заходу становить лише 2-2,5 відсотка. Загальна криза та технологічне відставання поставили у скрутне становище галузі, які займаються створенням і використанням засобів інформатизації та відповідної елементної бази» [12].

Україна має значний науково-технічний потенціал, фундаментальні досягнення у галузі інформатики. У світі відомі здобутки українських вчених у створенні нетрадиційних архітектур обчислювальних машин і у системному аналізі, моделюванні, оптимізації, створенні штучного інтелекту. Україна досягла певного рівня концентрації наукоємних виробництв. Понад 70 відсотків стратегічних матеріалів для електронної промисловості в Європі було вироблено на українських підприємствах, що зумовлює позитивні можливості у справі інформатизації.

Важливим фактором подолання відставання України в галузі інформатизації має бути державна політика інформатизації України, відповідна Національна програма інформатизації та ефективний механізм її реалізації.

Державна політика інформатизації формується як складова частина соціально-економічної політики держави в цілому і спрямовується на створення сучасної інформаційної інфраструктури, що включає раціональне використання як промислового так і науково-технічного потенціалу для вирішення комплексу поточних та перспективних завдань розвитку України як незалежної демократичної держави з ринковою економікою.

Державне регулювання повинно забезпечити системність, комплексність і узгодженість розвитку інформатизації країни з використанням при цьому традиційних та нетрадиційних форм і методів супроводження та контролю.

Першочергові пріоритети надаються створенню нормативно-правової бази інформатизації, включаючи систему захисту авторських прав і особистої інформації, розробленню національних стандартів у галузі інформатизації; формуванню електронної комунікаційної інфраструктури, перш за все оптимізації діючої мережі магістралей передачі даних, будівництву нових сучасних каналів, включаючи волоконно-оптичні та супутникові системи зв'язку; формуванню комп'ютерної мережі освіти, науки та культури як частини загальносвітової мережі INTERNET; здійсненню заходів щодо інформаційної безпеки.

Відповідно до «Національної програми інформатизації» «головною метою Програми є забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією на основі широкого використання інформаційних технологій, забезпечення інформаційної безпеки держави.

Програма спрямована на вирішення таких основних завдань:

- формування правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, методичних та гуманітарних передумов розвитку інформатизації;
- застосування та розвиток сучасних інформаційних технологій у відповідних сферах суспільного життя;
- формування системи національних інформаційних ресурсів;
- створення загальнодержавної мережі інформаційного забезпечення науки, освіти, культури, охорони здоров'я тощо;
- створення загальнодержавних систем інформаційно-аналітичної підтримки діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;
- формування та підтримка ринку інформаційних продуктів і послуг;
- інтеграція України у світовий інформаційний простір» [12].

Інформаційна безпека є невід'ємною частиною політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки.

У міжнародному співробітництві з проблем інформатизації головним є активна участь України в реалізації міжнародних проектів, спрямованих на формування умов для входження до глобальних інформаційних систем, захист при виконанні цих проектів національних інтересів і реалізація стратегічних цілей української зовнішньої політики.

У процесі своєї діяльності органи державної влади (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Адміністрація Президента України) повинні взаємодіяти між собою, а також налагодити взаємодію із зовнішніми структурами (територіальні органи міністерств та відомств України, об'єднання, асоціації, товариства та підприємства).

«Для висвітлення діяльності органів державної влади їх інформаційні служби використовують такі форми підготовки та оприлюднення інформації (створюють інформаційно-аналітичні документи та надають інформаційно-аналітичні послуги):

- випуск і поширення бюлетенів (спеціальних бюлетенів), прес-релізів, оглядів, інформаційних збірників, експрес-інформації тощо;
- проведення прес-конференцій, брифінгів, організація інтерв'ю з керівниками органів державної влади для працівників вітчизняних і зарубіжних засобів масової інформації;
- підготовка і проведення теле- і радіопередач;
- забезпечення публікацій (виступів) у засобах масової інформації керівників або інших відповідальних працівників органів державної влади;
- створення архівів інформації про діяльність органів державної влади;
- давати відповіді на запити, звернення; відповідати на пропозиції та скарги громадян» [2].

Суттєвою проблемою оснащення органів державної влади засобами програмно-апаратного забезпечення є недостатньо скоординована система показників та оновлених методичних програм для здійснення їх розрахунку. За допомогою методики можна слідкувати за раціональним визначенням та правильно окреслити цілі, які не повинні суперечити одна одній, контролювати процес їх досягнення та прийняття правильних управлінських рішень.

Також серед проблем можна зазначити недостатньо розвинені аналітичні бази та не наповнений інформаційний фонд з застарілими базами даних та довідковим апаратом, все це обмежує можливість використання новітніх інформаційно-пошукових систем та уповільнює розвиток інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади.

На даному етапі розвитку «головними проблемами для інтеграції інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади і органів місцевого самоврядування слід вважати:

- відсутність нормативно-правових норм щодо регулювання доступу до державних інформаційних ресурсів, регламенту використання та передачі

інформації про діяльність органів державної влади (органів місцевого самоврядування);

– відсутність інформаційного базису для комплексного вивчення і виконання завдань державного та господарського управління у вигляді державних кадастрів, реєстрів та реєстрів інформаційних ресурсів з інформацією про земельні та природні ресурси, об'єкти нерухомості, населення, юридичні особи тощо;

– відставання технологізації процесів управлінської діяльності від сучасних потреб державного управління і сучасного рівня розвитку інформаційних технологій;

– нерозвинутість «публічної влади», прямих та зворотних інформаційних зв'язків органів державної влади (органів місцевого самоврядування) з громадськістю та різноманітними недержавними джерелами масової інформації» [15].

Також, все більшої гостроти набувають проблеми пошуку необхідної інформації у загальному потоці інформації, обробки великих інформаційних масивів, що ускладнює практичну діяльність наукових співробітників, політиків, керівників, чиновників різних відомств, економістів та фінансистів.

Слід зазначити, що «у сучасній Україні функціонують численні аналітичні служби (за даними УкрІНТЕІ, їх загальна кількість досягає 70). Серед основних інформаційних продуктів і послуг, які надаються цими службами, результати соціологічних досліджень, моніторинг засобів масової інформації, підготовка довідкових і прогнозно-аналітичних матеріалів тощо. Однак діяльність згаданих інформаційно-аналітичних підрозділів не координується» [15].

На сьогодні інформаційно-аналітичні структури, обробляючи великі масиви інформації, забезпечують цим високу точність та гарантують безпомилковість і швидкість пошуку. Проводячи обробку та аналіз інформації, інформаційно-аналітичні структури виконують роль посередника

між зібраними, опрацьованими та проаналізованими масивами інформації та її безпосередніми користувачами – органами державної влади, співробітників міністерств і відомств та інших владних структур.

«Пріоритетними напрямками державної політики України для створення інтегрованої інформаційно-аналітичної системи є:

- нормативно-правове забезпечення створення та функціонування інформаційно-аналітичної системи органів державної влади (органів місцевого самоврядування) та інтегрованої інформаційно-аналітичної системи;
- координація створення та модернізації інформаційно-аналітичної системи органів державної влади (органів місцевого самоврядування);
- створення системи національних інформаційних ресурсів;
- забезпечення правової захищеності авторських прав на інформацію;
- забезпечення інформаційної безпеки всіх учасників інформаційних процесів в державі;
- створення системи захисту інтелектуальних ресурсів;
- залучення аутсорсингових центрів для вирішення міжвідомчих завдань;
- створення умов для інтенсифікації розробки та впровадження програмних засобів аналітичної обробки інформації;
- забезпечення використання Інтернету та розвитку «електронної демократії»;
- сприяння підготовці наукових та інженерно-технічних кадрів для розробки, експлуатації та розвитку систем інформаційно-аналітичної діяльності» [15].

Однією з основних проблем інформатизації влади в Україні залишається проблема ефективного використання виділених коштів на її фінансування.

На даний час в Україні йде повільний розвиток економічних та політичних процесів. Але в останні роки потроху набуває обертів розвиток

інформаційних технологій. Це може стати гарним поштовхом для задоволення потреб державного управління у сучасному рівні інформаційних технологій, що в свою чергу забезпечить технологізацію процесів управлінської діяльності та буде сприяти відкритості влади, зменшенню бюрократичної складової, більш швидкому реагуванню владних структур на потреби громадян, бізнесу, сприятиме розвитку «публічної влади» та забезпечить зворотній зв'язок владних структур із громадськістю та недержавними організаціями, що є джерелами масової інформації.

На сьогодні в Україні, на відміну від розвинених країн світу, спостерігається відставання в галузі інформатизації. Але для подолання цієї проблеми вже зроблені суттєві кроки. У 2022 році набула чинності нова редакція «Національної програми інформатизації», поступово розвивається Е-урядування, однією з головних цілей якого є впровадження електронного документообігу та автоматизація роботи з документами задля полегшення спілкування влади з громадськістю та полегшення управління державою в цілому. Також останнім часом запроваджено багато нововведень Міністерством цифрової трансформації України (Мінцифри). Воно є новим міністерством в Уряді України з новим підходом, баченням та методами досягнення цілі, яка сформульована як досягнення до 2024 року - 100% послуг, які надає держава онлайн.

Але все ж таки, для ефективної роботи інформаційно-технологічних та аналітичних служб необхідно прийняття рішень, якими буде узгоджено їх дії на міжрегіональному та державному рівнях. Необхідно підтримувати створення єдиного інформаційно-аналітичного простору для спільної роботи та більш швидкого та скоординованого вирішення поставлених задач у стислі терміни та досягнути позитивного результату.

Висновки до розділу

На сучасному етапі розвитку України необхідна науково обґрунтована зміна принципів інформаційного забезпечення всіх органів державної влади, та демократизацію і відкритість самої державної влади.

Для інформатизації державної влади в усіх її структурних підрозділах необхідно впроваджувати використання сучасних інформаційних та інформаційно-комунікаційних засобів. Для того, щоби забезпечити впровадження електронного документообігу в державних структурах різного рівня, необхідно перш за все забезпечити їх доступом до засобів електронного зв'язку, передусім Інтернету, а також оновити комп'ютерну техніку та програмне забезпечення, що в свою чергу буде сприяти підвищенню ефективності праці державних службовців та інших працівників.

Перелічені заходи спрямовані на підвищення якості та кількості інформаційних послуг, що має надавати населенню країни держава, в особі органів державної влади. Побудова сучасного інформаційного суспільства неможлива без поєднання нашої країни зі світовим інформаційним простором.

Також важливою тенденцією є розбудова інформаційного суспільства та прагнення органів державної влади до забезпечення відкритості та прозорості їх роботи, демократизації виборчого процесу, а також залучення громадян до процесу надання пропозицій для обговорення та прийняття остаточних рішень як на місцевому, так і на державному рівні.

ВИСНОВКИ

В результаті досліджені інформаційно-аналітична забезпечення органів державної влади України ми дійшли таких висновків:

1. Розкрито поняття інформаційно-аналітичної діяльності в Україні. Інформаційно-аналітична діяльність (ІАД) – «це особливий напрям інформаційної діяльності, пов'язаний з виявленням, опрацюванням, збереженням та поширенням інформації переважно у сфері управлінської, політичної та економічної діяльності» [15].

Для управлінської сфери, політики та економіки важливим є як своєчасне ознайомлення з первинною інформацією, так і випереджувальне виявлення проблемних ситуацій та прогноз розвитку подій.

Охарактеризовано функції інформаційно-аналітичної діяльності та основні її аспекти. «Інформаційно-аналітична діяльність в сучасному державному управлінні виконує такі важливі функції:

1. Управлінська – забезпечує інформацією всі етапи управлінської діяльності: підготовку, прийняття управлінських рішень, контроль за їх виконанням.

2. Діагностична – спрямована на отримання об'єктивної картини ситуації, що склалася, її діагностики.

3. Застерегаюча – виявляє проблеми, небезпеки, конфлікти, дозволяє їх уникнути.

4. Пізнавально-ментальна – сприяє зміні розуміння сутності явищ, зміні ментальності управлінців» [4].

2. Основними аспектами (або напрямками) інформаційно-аналітичної роботи (ІАР) є: *інформаційний* – пошук, збирання, зберігання, поширення інформації; *аналітичний* – узагальнення, класифікація інформації, її аналіз і перетворення, розробка висновків, пропозицій, рекомендацій і прогнозів.

Форми роботи, що використовуються при ІАР: моніторинг – складання інформаційних зведень та оглядів; аналіз ефективності прийняття рішень; дослідження актуальних проблем (інформаційні розробки, оперативні дослідження, аналітичні дослідження).

3. Проаналізовано структуру інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади.

Інформаційно-аналітичне забезпечення органів державної влади – це процес створення оптимальних умов задля задоволення інформаційних потреб та реалізації посадових обов'язків органів державної влади на основі формування та використання інформаційних ресурсів.

У процесі своєї діяльності органи державної влади (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Адміністрація Президента України) повинні взаємодіяти між собою, а також налагодити взаємодію із зовнішніми структурами (територіальні органи міністерств та відомств України, об'єднання, асоціації, товариства та підприємства).

Виходячи із аналізу структури Адміністрації Президента, з позицій реалізації функцій у сфері інформаційних відносин найбільшу роль відіграє Департамент доступу до публічної інформації та Департамент інформаційних технологій.

4. Досліджено процес інформатизації державного управління.

Інформатизація – сукупність взаємопов'язаних процесів (організаційних, соціально-економічних, правових, політичних, науково-технічних, технологічних та виробничих), спрямованих на створення умов для забезпечення розвитку інформаційного суспільства та впровадження інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій.

Інформатизація державного управління забезпечує інформаційно-аналітичну діяльність центральних органів влади на рівні Адміністрації Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України.

5. Описано пріоритетні проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади в Україні.

Повноцінне функціонування органів державної влади сьогодні є неможливим без належного їх інформаційного забезпечення.

На даному «головними проблемами для інтеграції інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади і органів місцевого самоврядування слід вважати:

- відсутність нормативно-правових норм щодо регулювання доступу до державних інформаційних ресурсів, регламенту використання та передачі інформації про діяльність органів державної влади (органів місцевого самоврядування);

- відсутність інформаційного базису для комплексного вивчення і виконання завдань державного та господарського управління у вигляді державних кадастрів, реєстрів та реєстрів інформаційних ресурсів з інформацією про земельні та природні ресурси, об'єкти нерухомості, населення, юридичні особи тощо;

- відставання технологізації процесів управлінської діяльності від сучасних потреб державного управління і сучасного рівня розвитку інформаційних технологій;

- нерозвинутість «публічної влади», прямих та зворотних інформаційних зв'язків органів державної влади (органів місцевого самоврядування) з громадськістю та різноманітними недержавними джерелами масової інформації» [15].

Для ефективної роботи інформаційно-технологічних та аналітичних служб необхідно прийняття рішень, якими буде узгоджено їх дії на міжрегіональному та державному рівнях. Необхідно підтримувати створення єдиного інформаційно-аналітичного простору для спільної роботи та більш швидкого та скоординованого вирішення поставлених задач у стислі терміни та досягнути позитивного результату.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арістова І. В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти / за ред. Бандурки О. М. Харків : Видавництво університету внутрішніх справ, 2000.
2. Бойко Н. В. Інформаційно-аналітична діяльність органів місцевого самоврядування – важлива складова процесу прийняття управлінських рішень. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2020. № 1. С. 65-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2020_1_12.
3. Вагонова О. Г., Горпинич О. В., Чернобаєв В. В. Організація діяльності органів державної влади : навч. посіб. ; М-во освіти і науки України, НТУ «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2019. 77 с.
4. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2014. 417 с.
5. Демкова М., Фігель М. Інформація, як основа інформаційного суспільства: поняття та правове регулювання. URL: [https://www.oa.edu.ua>loadnew>5.doc](https://www.oa.edu.ua/loadnew>5.doc).
6. Жданенко І. Дія – Держава і Я – бренд цифрової держави! URL: <https://www.spilno.org>.
7. Загуменна В. В., Кузьменко О. І. Інформаційно-аналітична діяльність як наукова та навчальна дисципліна: еволюція, тенденції розвитку. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 102-107.
8. Закон України «Про адміністративні послуги» від 2013 р. № 32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.
9. Закон України «Про електронний цифровий підпис» від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text>.
10. Закон України «Про електронні документи і електронний документообіг» від 2003 р. № 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

11. Закон України «Про інформацію» від 13.11.1992 р. № 48. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
12. Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 1998 р., № 27-28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 01.12.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>.
14. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» від 23.09.1997 № 539/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>.
15. Запорізький національний університет. Курс лекцій. URL: <https://www.znu.edu.ua/>
16. Захарова І. В., Філіпова Л. Я. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 336 с.
17. Інформаційно-аналітичний центр : офіційний сайт. URL: <http://mediarnbo.org/sample-page/>.
18. Кириченко В. М. Інформаційне забезпечення державного управління в Україні. *Збірник наукових праць УАДУ при Президентові України*. 2003. Вип. 1. С. 233-238.
19. Кобелев О. М. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек України: теоретико-методологічні засади розвитку. Харків : Харківська державна академія культури, 2013. 192 с
20. Коломієць Є. В., Каракай М. С., Касьянюк С. В. Структура та зміст інформаційно-аналітичної системи державного управління. Донбаська державна машинобудівна академія, 2020.
21. Кондратенко О. Ю. Інформаційне забезпечення вищих органів державної влади та електронне урядування. Політологія. Київ : Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету, 2011. Том 1. № 3.

22. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с.
23. Ліпкан В. А., Сопілко І. М., Кір'ян В. О. Правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні : монографія / за заг. ред. В. А. Ліпкана. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2015. 664 с.
24. Організаційна структура Адміністрації Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/administration/apu-structure>.
25. Освіта.ua. URL: <https://osvita.ua/>.
26. Петрова І. О. Документаційне забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2007. 192 с.
27. Постанова Верховної Ради України «Про структуру апарату Верховної Ради України» від 2000 р. № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-14#Text>.
28. Постанова Кабінету Міністрів України «Про першочергові заходи інформатизації» від 15.07.1997 р. № 789. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/789-97-%D0%BF#Text>.
29. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» від 04.01.2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF#Text>.
30. Постанова КМУ «Питання Єдиного державного вебпорталу електронних послуг («Порталу Дія») та Єдиного державного порталу адміністративних послуг» від 04.12.2019 р. № 1137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1137-2019-%D0%BF#Text>.
31. Розпорядження Голови Верховної Ради України «Про Дослідницьку службу Верховної Ради України» від 11.08.2022 року № 438. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/438/22-%D1%80%D0%B3#Text>.

32. Розпорядження Голови Верховної Ради України «Про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України» від 25.08.2011 р. № 769. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3#Text>.
33. Розпорядження КМУ «Про затвердження переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на 2011 рік, їх державних замовників та обсягів фінансування» від 03.08.2011 № 740-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2011-%D1%80#Text>.
34. Розпорядження КМУ «Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг» від 16.05.2014 р. № 523-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80#Text>.
35. Рубановський К., Федорович О., Дуда А. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування : посіб. для мун. посадовців. Івано-Франківськ : ГО «Агентство з розвитку приватної ініціативи», 2009. 96 с.
36. Сайт Верховної Ради України. URL: <https://rada.gov.ua/>.
37. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <https://niss.gov.ua/pro-instytut>.
38. Сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
39. Сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку. URL: <https://nkrzi.gov.ua/>.
40. Саричев Ю. О. Інформаційно-аналітичне забезпечення як вид інформаційного забезпечення в системі державного управління // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія : Державне управління. 2017. № 3. С. 120-126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_3_19.
41. Сілкова Г. В. Інформаційно-аналітична діяльність як напрям інформаційної діяльності // Вісник книжкової палати. 1999. 33. С. 15-16.
42. Сілкова Г. В. Інформаційно-аналітичні дослідження в структурі інформаційних ресурсів // Вісник книжкової палати. 2001. №2. С. 14-15.

43. Соснін О. В., Корнейко О. В., Шестак І. М. Проблеми розвитку комунікацій у контексті безпеки // Стратегічна панорама. 2009. № 1. С. 172-178.
44. Тимошук В. П., Добрянська Н. Л., Курінний О. В., Шкільний Є. О. Адміністративні послуги: стан і перспективи реформування : збірник матеріалів. / за заг. ред. В. П. Тимошука, О. В. Курінного ; Центр політико-правових реформ. Київ : ФОП Москаленко О. М., 2015. 428 с. ISBN 978-966-2214-53-6.
45. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» від 31.07.2000 р. № 928/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928/2000#Text>.
46. Указ Президента України «Про вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення Президента України та органів державної влади» від 14.07.2000 р. № 887/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/887/2000#Text>.
47. Указ Президента України «Про створення Національного інституту стратегічних досліджень» від 04.03.92 р. № 127 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/92#Text>.
48. Указ Президента України «Про Інформаційно-аналітичний центр» від 12.04.2014 р. №398/2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/398/2014#Text>.
49. Указ Президента України «Про положення про Адміністрацію Президента України» від 02.04.2010 р. № 504/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/2010#Text>.
50. Указ Президента України «Про Положення про Офіс Президента України» від 25.06.2019 р. № 436/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>.

51. Уманський Ю. В. Інформаційне забезпечення системи державного управління : дис. на здоб. наук. ступеня канд. наук з держ. упр.: [спец.] 25.00.02 «Механізми державного управління». Запоріжжя, 2008. 187 с.